

Kokkuvõte Raja ja Liivaku katastriüksustele koostatava detailplaneeringu kohta esitatud vastuväidetest ja vastustest.

Sergei Gusev, Kerli Johanson:

1) on vastu Väike-Maarja valda Aburi külla Raja ja Liivaku katastriüksuste maa-alale elektrituuliku rajamisele.

2) Tunnevad muret, et teadaolevalt on elektrituuliku Neg Micon NM92 nimivõimsus 2,75 MW.

Vastus: Väike-Maarja vallas Aburi külas asuvate Raja ja Liivaku katastriüksuste maa-alale elektrituuliku rajamiseks koostatud detailplaneeringus on määratud kavandatava elektrituuliku koguvõimsuseks 1,8 MW. See tähendab, et mingil juhul ei saa rajatav elektrituulik olla suurema koguvõimsusega kui 1,8 MW.

3) Viitasid teadlaste soovitudele elektrituulikute kauguse kohta elamutest ja tööplatsidest tuulikute võimsusest sõltuvalt (näiteks 2 MW = 2 km, 3MW = 3 km).

Vastus: Tuuleenergeetika arendamine sarnaselt muude arendustegevustega toimub vastavalt sellekohastele seadustele ja normidele, mis omakorda kehtestatakse võttes arvesse ka teaduslikke uuringuid. Täna nii Eestis kui ka Euroopas laiemalt levinud seadused ei määratle elektrituulikute ja elamute vahelist vahemaad mitte võimsusega seostatuna, vaid eeskätt elektrituulikust lähtuva mõju olemusega. Kõige selgemini ja laialdasemalt on normeeritud müüratase.

Detailplaneeringu koosseisus on esitatud muu hulgas müra modelleerimise tulemused, millelt selgub vastavus kehtivatele normidele. Detailplaneeringu seletuskirjas on kirja pandud kohustus viia läbi müramõõtmised, mis peavad toimuma enne Väike-Maarja Vallavalitsuse poolt tuulikule kasutusloa väljastamist.

Monika Kikkas:

1) Maakonnaplaneeringuga saab tuuleparke planeerida maakonnaplaneeringu (või teemaplaneeringu) koostamise või uuendamise käigus, PlanS § 7 lg 3 p 8 ja p 10 kohaselt on maakonnaplaneeringu ülesandeks muu hulgas tehnorajatiste paigutuse ning maa- ja veealade üldiste kasutustingimuste määramine.

Vastus: Maakonnaplaneeringu eesmärk on maakonna territooriumi arengu üldistatud käsitlemine, asustuse arengu tingimuste ja olulisemate infrastruktuuri objektide asukoha määramine. Lääne-Viru maakonnaplaneeringus on elektrivõrgu arengustrateegias üheks eesmärgiks toodud taastuvate energiaressursside laialdasem kasutamine (tuule- ja hüdroenergia).

2) Meile teadaolevalt ei ole käesoleval hetkel KOVil algatatud maakonnaplaneeringut, mis käsitleks tuulegeneraatorite pargi loomist.

Vastus: Maakonnaplaneeringu koostamise algatab maavanem või Vabariigi Valitsus ja selle koostamist korraldab maavanem. Seega see ei ole kohaliku omavalitsuse pädevuses. Aburi külas Raja ja Liivaku katastriüksuste maa-alale koostatud detailplaneeringu eesmärgiks on ühe elektrituuliku rajamine – ei kavandata elektrituulikute parki.

3) Detailplaneeringuga saab tuuleparke planeerida, kui tuuleparkide potentsiaalsed asukohad on ära määratud üldplaneeringus – meile teadaolevalt ei ole seda tehtud.

Vastus: Elektrituuliku arendamine vastavuses kõigi kehtestatud õigusaktidega on taastuvenergeetika ja ettevõtluse võimaldamine ilma teiste eluvaldkondade mittelubatud

kahjustamiseta. Seega on tegemist üldplaneeringu põhimõtetega. Detailplaneeringud on oma olemuselt üldplaneeringut täpsustavad ning detailplaneeringute abil on võimalik teha ettepanekuid üldplaneeringu muutmiseks. Väike-Maarja valla üldplaneeringus on sätestatud juhud, mil on detailplaneeringu koostamine kohustuslik. Ühe elektrituuliku rajamise puhul ei ole tegemist piirkonna maakasutuse juhtotstarbe muutmisega. Detailplaneeringu elluviimise tulemusena tekiks vaid elektrituulikut teenindava maana tootmismaa sihtotstarbega katastriüksus, kuid ülejäänud piirkonnale jääb maatulundusmaa juhtotstarve endiselt alles. Seega antud juhul ei ole tegemist ka detailplaneeringuga, mis teeks ettepaneku üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks.

- 4) Kindlasti on tuulikute ja tuuleparkide rajamisel oluline läbi viia Keskkonnamõjude hindamine (KMH), mida reguleerivad KeHJS ja KMH – lisaks on võimalus, et ainuüksi tuulepargi rajamine mõjutab Natura 2000 võrgustiku ala, seega tuleb vastavalt EL direktiividele läbi viia nn. Natura hindamine.

Vastus: Planeeringute koostamist ja planeeringuga kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnamõju strateegilist hindamist reguleerivad Eesti Vabariigis Planeerimisseadus ja Keskkonnamõju hindamise ja keskkonna juhtimissüsteemi seadus (KeHJS), milles on kajastatud kõige enam planeerimist puudutava Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi (Directive on assessment of effects of certain plans and programmes on the environment) nõuded. Vabariigi Valitsuse 15.07.2003 määrusega nr 198 on kehtestatud olulise ruumilise mõjuga objektide nimekiri, millest võib näha, et olulise ruumilise mõjuga objektiks on rohkem kui 5 tuulikuga tuuleelektrijaam koguvõimsusega üle 7,5 MW. KeHJS alusel on olulise keskkonnamõjuga tuuleelektrijaama püstitamine veekogusse. Kaaluda tuleb keskkonnamõju läbiviimise vajalikkust juhul, kui kavandatakse olulise ruumilise mõjuga objekti ehk rohkem kui viie tuulikuga tuuleelektrijaama, mille koguvõimsus on üle 7 MW.

- 5) Samuti on maakonna- ja üldplaneeringute puhul kohustuslik keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine. Tuulepargi asukohti tuleb valida kindlasti kas üldplaneeringu või maakonnaplaneeringu raames. Eesti keskkonnastrateegias aastani 2030 rõhutatakse, et kõikide uute tehnoloogiate osas tuleks korraldada eelnevalt kompleksne olulusringi hindamine ning hoiduda tuleks piiratud, ainult hetkeolukorda arvestavatest hinnangutest.

Vastus: Väike-Maarja valla kehtiva üldplaneeringu lisaks on keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruanne. Aburi külla ei kavandata elektrituulikute parki.

- 6) Enamikes teemaplaneeringutes (Pärnu, Ida-Viru, Hiiu, Lääne, Saare) seatakse tingimus, et tuulegeneraatorite ja mobiilside mastide ehitamine väärtuslikele maastikele on üldjuhul keelatud, Lääne-Virumaa maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus välistatakse tuulegeneraatorite paigutamine väärtuslikele maastike vaatekoridoridesse.

Vastus: Lääne-Virumaa teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ lisas „Väärtuslike maastike register“ ei kajastu piirkond, kuhu kõnealuse detailplaneeringuga kavandatakse rajada ühte elektrituulikut. Lisaks ei asu planeeringuala territooriumil ühtegi teemaplaneeringuga määratletud ilusat teelõiku ega vaatekohta. Teemaplaneeringus on Rakvere – Vägeva – Väike-Maarja maanteele märgitud planeeringuala suunda osutavad vaatesektorid.

- 7) Väljatoodud asjaolude taustal leiavad koostajad, et strateegiline valik alade suhtes, kuhu tuuleparke ei tohi rajada (keelualad), on vaja teha maakonna tasandil ning maakonnaplaneeringutes määratavatele kaitsealadele tuuleparke rajada ei tohi.

Vastus: Tegemist ei ole maakonnaplaneeringuga määratud kaitsealaga.

8) Kuna Eestis vastav praktika puudub ning ajalooliselt on tuuleparkide rajamine kaasa toonud ettenägematuid probleeme, oleks minimaalselt vajalik järgida arenenud riikide praktikat, mille kohaselt näiteks Austrias (Alam-Austria liidumaalt), kus tuulepargi jaoks loa saamise eelduseks on maa vastav sihtotstarve, kusjuures on kehtestatud tingimused, kui lähedale võib tuuleparke asustatud piirkondadest rajada, milleks on 2000 m. Saksamaal on Nordrhein-Westfaleni liidumaal kehtestatud elamute ja tuuleparkide vaheliseks miinimumkauguseks samuti 2000 m.

Vastus: Tuuleenergeetika arendamine sarnaselt muude arendustegevustega toimub vastavalt sellekohastele seadustele ja normidele, mis omakorda kehtestatakse võttes arvesse ka teaduslikke uuringuid. Täna Eesti Vabariigis kehtivad õigusaktid ning ka Euroopas laiemalt levinud õigusaktid ei määratle elektrituulikute ja elamute vahelist vahemaad seostatuna elektrituuliku võimusega. Elektrituulikute ja elamute vahelise kauguse seos tuleneb eeskätt elektrituulikust lähtuva mõju olemusest.

9) Tuuleparkide rajamise praktikas on tekitanud palju küsitavusi nende keskkonnamõtjude hindamine – tihti tuuakse avalikkuse poolt välja probleemid müraga (ka juba toimivate tuuleparkide puhul, kus KMH käigus ennustati negatiivse mõju puudumist (nt. Aulepa tuulepark) jm. Samas on praktika näidanud, et keskkonnamõju hindamise käigus ei suudeta kõiki müraprobleeme prognoosida, mistõttu oleks mõistlik määrata tuuleparkide rajamisele elamualade või muude tundlike objektide lähedusse minimaalsed puhveralad (lähtudes Lääne-Euroopa praktikast), millest lähemale ei või tuuleparke rajada.

Vastus: Kõige selgemini ja laialdasemalt on normeeritud on müratase. Sellealaseks olulisemaks normväärtsusi sisaldavaks õigusaktiks on sotsiaalministri 04.03.2002 määrus nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealadel, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“.

Detailplaneeringu koosseisus on esitatud muuhulgas müra modelleerimise tulemused, millest selgub vastavus kehtivatele normidele.

Aulepa tuulepargis tekkinud elanikke häiriva müra põhjuseks olid mehaanilised pidurid, mis tekitasid häält tuuliku gondli keeramisel tuule suunas. Pidurite vastavad osad vahetati välja. Aulepa tuulepargis on iga elektrituuliku võimsus 3 MW. Väike-Maarja valda Aburi külla Raja ja Liivaku katastriüksuste maa-alale koostatud detailplaneeringu eesmärgiks on rajada 1 (üks) elektrituulik nimivõimsusega 1,8 MW.

Vello Ainsar:

1) Eesti Vabariigi seadusandlus ei reguleeri piisavalt tuuleparkide rajamisega seonduvaid aspekte.

Vastus: Väike-Maarja Vallavalitsus ja Vallavolikogu lähtuvad oma otsustes kehtivast seadusandlusest.

Tuuleenergeetika arendamine sarnaselt muude arendustegevustega toimub vastavalt sellekohastele seadustele ja normidele, mis omakorda kehtestatakse võttes arvesse ka teaduslikke uuringuid. Eesti müraalane seadusandlus on vastavuses Euroopa Liidu vastavasisulise õigusega ja radikaalseid muutusi selles valdkonnas viimastel aastatel toimunud ei ole. Detailplaneeringu koostamise käigus selgitatud asjaolude põhjal ei kaasne kavandatava tegevusega negatiivset ja olulist keskkonnamõju.

2) Palume selgitada, kuidas on Raja ja Liivaku kinnistute detailplaneeringu vastuvõtmine kooskõlas Väike-Maarja valla üldplaneeringuga vastavalt üldplaneeringus sätestatule.

Vastus: Elektrituuliku rajamine vastavuses kõigi kehtestatud õigusaktidega on taastuvenergeetika ja ettevõtluse võimaldamine teisi eluvaldkondasid kahjustamata. Seega on tegemist üldplaneeringu põhimõtetega.

- 3) Kas Väike-Maarja Vallavolikogu on rahul tuuliku(te) arendaja, Green Electric OÜ esindaja Alan Senkeli taustaga ning on veendunud tema võimakuses planeeritavat arendust finantseerida?

Vastus: Teie poolt välja toodud informatsioon ei keela isikutel tegeleda ettevõtlusega ja Väike-Maarja vallavalitsusel puudub alus sellekohase motivatsiooni põhjal langetada planeeringuga seotud otsuseid.

- 4) Kuidas on Väike-Maarja vallas korraldatud järelevalve Rahvatervise seaduse täitmise üle ning kuidas on tagatud valla- ning naabervalla elanike põhiseaduseset tulenevad õigused kodu ja omandi puutumatusel ja tervise kaitsele?

Vastus: Väike-Maarja vald on haldussuutlik ja võimekas vald, seaduste täitmine on kohaliku omavalitsuse tegevuses tagatud. Kordame vastusepunktis 1 väljatoodud: tuuleenergeetika arendamine sarnaselt muude arendustegevustega toimub vastavalt sellekohastele õigusaktidele ja normidele, mis omakorda kehtestatakse võttes arvesse ka teaduslikke uuringuid.

Täna Eesti Vabariigis kehtivad õigusaktid ning ka Euroopas laiemalt levinud õigusaktid ei määratle elektrituulikute ja elamute vahelist vahemaad seostatuna elektrituuliku võimusega. Elektrituulikute ja elamute vahelise kauguse seos tuleneb eeskätt elektrituulikust lähtuva mõju olemusest.

Kõige selgemini ja laialdasemalt on normeeritud müratase. Sellealaseks olulisimaks normväärtusi sisaldavaks õigusaktiks on sotsiaalministri 04.03.2002 määrus nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealadel, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“.

Detailplaneeringu koosseisus on esitatud muuhulgas müra modelleerimise tulemused, millest selgub vastavus kehtivatele normidele. Detailplaneeringu seletuskirjas (peatükis 3.16) on kirja pandud kohustus viia läbi müramõõtmised, mis peavad toimuma enne Väike-Maarja Vallavalitsuse poolt tuulikule kasutusloa väljastamist.

Oleme teadlikud, et erinevatest infoallikatest (näiteks internetiotsingud, aga ka erinevate teadlaste arvamused) leiab elektrituulikute ja tuuleparkide kohta väga erinevat informatsiooni ja seisukohti. Väike-Maarja vallavalitsus lähtub oma tegevuses Eesti Vabariigi seadusandluses fikseeritud põhimõtetest.

- 5) Kas arendaja poolt pakutud tuuliku NEG Micon NM92 2,75 näol on tegemist usaldusväärse seadmega? Vastavalt internetist leitud andmetele, firma NEG Micon võeti 2003.a. detsembris firma Vestas poolt üle ning arendajate poolt pakutud tuulikumarki enam tootmises ei ole. Eeldatavasti soovib arendaja paigaldada vananenud tehnoloogiaga, kasutatud ja käigukastiga tuuliku, mis on müra- ja õlireostuse ning tuleohu allikaks.

Vastus: NegMicon on tõepoolest maailma suurima elektrituulikute tootja Vestase poolt üle võetud. Selline ettevõtete koondumine (konsolideerumine) on omane paljudele majandusharudele ning selle põhjuseks ei ole tingimata kvaliteediprobleemid, pigem on põhjus normaalne majanduslik käitumine. Väike-Maarja Vallavalitsus peab ebaproportsionaalselt suureks nõudeks hakata hindama Euroopa Liitu kuuluva riigi ettevõtte majandustegevust. Me ei soovi analüüsida Taani firma Vestas usaldusväärset ja tema toodete kvaliteeti.

Teie väitega elektrituulikute rikete kohta oleme osaliselt nõus, kuna erinevate tehniliste seadmetega võibki esineda probleeme. Samas oleme arvamusel, et elektrituulikute tootmine ja rohke kasutamine on vähendanud nende ohtlikkust võrreldes eelnevate aegadega. Meile teadaoleva informatsiooni alusel võib väita, et elektrituulikutel esinevate rikete ja õnnetusjuhtumite arv on marginaalne. Keskkonnareostuse riskide ja ohutusega seonduvat on käsitletud detailplaneeringu seletuskirjas peatükis 3.9.

- 6) Kuidas on tagatud planeeringuala ümberkaudsete inimeste heaolu ja ohutus ning strateegiliste objektide tuleohutus? Hendrikson&Ko poolt koostatud detailplaneeringu seletuskiri ei ole tõsiseltvõetav ega sisalda keskkonnamõtjude hindamist litsentseeritud eksperdi poolt.

Vastus: Tulenevalt detailplaneeringu olemusest ja võttes arvesse keskkonnamõtju hindamise kohta sätestatud (Keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus §6 ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrus nr 224 Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõtju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu) ei olnud keskkonnamõtju strateegilise hindamine ühe elektrituuliku korral kohustuslik ja seetõttu vastavat protseduuri ka ei algatatud. Detailplaneeringu koostamises osales litsentseeritud keskkonnaekspert Kuido Kartau (litsents KMH0034). Elektrituuliku ohutus, sh tuleohutus, tagatakse seadme tehnilise korrasoleku kaudu.

- 7) Tuuliku(te) rajamine avaldab negatiivset mõju kinnisvara hindadele.

Vastus: Elektrituuliku kavandamine ei põhjusta kinnisvarahindade langust, mille osas eksisteeriks vajadus kompenseerimiseks. Oleme nõus ArcoReal Estate AS maa- ja metsamaakleri Margus Põld arvamusel: „Hinnates ühe elektrituuliku mõju kinnisvara hindadele antud piirkonnas, leian, et Aburi külas Väike-Maarja vallas Raja katastriüksuse 92702:001:0018 vasakul nurgas asuva tuuliku lähiümbruses on peamiselt maatulundusmaa, mida kasutatakse haritava põllumaana. Samuti asub läheduses metsamaa, kus lähimatel kinnistutel on juba teostatud ulatuslikku raiet.

Lisaks tuleb arvesse võtta Eesti maapiirkondadele omane hajaasustus, mis on ka antud piirkonnas valdav. Umbes 1 km kaugusel tuulikust asub Rakvere - Väike-Maarja - Vägeva maantee, samuti läbivad maantee ja tuuliku vahelist põllumassiivi 10kV ja 35kV elektriliinid, niisamuti on nägemisulatuses nõukogudeaegseid, kasutusest väljas olevaid tööstushooneid.

Kõiki eelnevaid aspekte silmas pidades, on eksperdil väga raske hinnata mõju antud piirkonna kinnisvarahindadele, kuna Eesti kogemuse järgi haritava põllumaa ning metsamaa hinda tuulikud oluliselt ei mõjuta, küll aga võib see mõju olla elamutele. Antud piirkonnas elamud jäävad otsese tuuliku mõjualast välja või kattuvad teiste mõjuteguritega (maantee, kõrgepingeliinid, jne), seega eksperdi seiskoht on, et otsest olulist kinnisvarahindade langust see antud piirkonnas asuvatele elamutele ei põhjusta.“

Eino Kasemaa:

Elektrituuliku paigaldamine detailplaneeringus märgitud asukohta ohustab ümberkaudseid metsa- ja põlluloomi, pesitsevaid ning rändlinde, segab ulukite vaba liikumist, segab eeldatavalt karude talveund ja vähendab ulukite arvukust seltsi jahialal.

Vastus: Detailplaneeringu koostaja poolse informatsiooni kohaselt ei asu kavandatud elektrituulik massilise rände teel ja üksik tuulik ei tekitaks ka rändeteel olulist rändebarjääri. Hea nähtavuse korral suudavad linnud hoiduda kokkupõrkest tuulikuga. Elektrituulikud on ohtlikud lindudele eeskätt massilisel rändeteel (eriti nn pudelikaelades) aktiivsel rändeperioodil ja halva nähtavusega ajal. Selliseid tingimusi käesoleva detailplaneeringu alal ei esine. Detailplaneeringuala ja ümbritsev maa-ala on kasutusel aktiivselt haritava põllumaana ning olulist lindude pesitsemisala seal ei ole. Rändlindude sagedase peatumiskohana kasutuses olev Assamalla luht jääb planeeringualast eemale ning ka rändeteekond rannikuala ja sobivate veekogudega jääb teise suunda.

Loomad kohanevad pidevalt dünaamiliselt toimuvate muutustega keskkonnas (näiteks metsaraie). Suurulukite vaba liikumist ega ka talveund ühe elektrituuliku paigaldamine eeldatavalt ei sega.